

CARTA OBERTA ALS MINISTRES DE TURISME D'EUROPA

Palma, 27 d'octubre de 2023

Excel·lentíssims/es Senyors/es ministres,

És un honor per la societat civil rebre la seva presència amb motiu d'una cimera per repensar el turisme a Europa.

El Fòrum de la Societat Civil per a la reconstrucció de les Illes Balears és una entitat que reuneix a 22 organitzacions ciutadanes, dirigides per 235 persones voluntàries amb una llarga experiència en diferents sectors de la nostra societat i en les que hi treballen 147 persones. En el conjunt de totes les entitats estan associades 31.500 persones que participen contínuament en el compliment dels objectius de les seves entitats. Les nostres xarxes socials són seguides per més de 94.000 persones i el conjunt del pressupost sumant totes les entitats, arriba als 5 milions d'euros.

Els reptes enormes del turisme a les Balears i a tota Europa

En el Fòrum pensam que la cimera de ministres de Turisme de la Unió Europea és una bona ocasió per a les Illes Balears, per repensar el seu model turístic. Parlam de la indústria que ha protagonitzat la vida econòmica i fins i tot social en les darreres dècades i que ha permès uns certs nivells de benestar per a la majoria de la població. Però cal reconèixer també que el creixement d'aquesta indústria en els darrers temps ha generat molts desequilibris, tant de tipus econòmic com ecològic i social, que han estat àmpliament analitzats per nombrosos organismes, entre ells, la Universitat de les Illes Balears.

La pandèmia de la COVID ha deixat en evidència que les Balears depèn totalment del turisme, no és una aposta que ens garanteixi un futur segur, sinó ben al contrari, ens fa estar pendents d'un fil extremadament sensible a factors externs i amb dramàtiques conseqüències, com actualment la guerra d'Ucraïna i el dràstic conflicte d'Orient Mitjà, que ja va provocar la crisi del petroli de l'any 1973. Amb molta probabilitat, el nou context postpandèmia, sumat a un canvi climàtic que exigeix ser abordat urgentment, i els conflictes internacionals, ens portarà a nous escenaris no prevists per al turisme balear.

Per tant, d'aquí la pertinència de plantejar-nos des del Fòrum, de forma seriosa i urgent, com reconvertir i enfortir la indústria turística per assegurar un futur amb benestar social per a la majoria de la població. Davant d'aquesta situació necessitem una major implicació dels poders públics locals, nacionals i europeu en la definició d'una política turística clara, que aposti pel redimensionament a la baixa del nombre de places turístiques, eliminant-ne l'oferta obsoleta i la il·legal, tot assegurant un transport sostenible que en el cas de les nostres illes és un aspecte clau de la sostenibilitat turística.

Atentament,

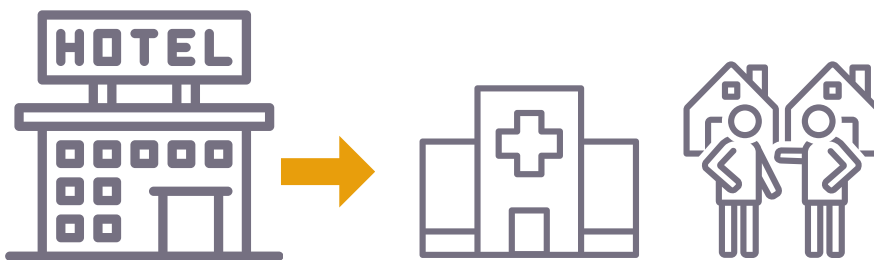
Joana Maria Palou
Presidenta del Fòrum de la Societat Civil

PROPOSTES DEL FÒRUM

Les propostes de reconversió turística que aquí presentam de manera molt resumida i parcial, només tenen sentit en la mesura en què se situïn en la perspectiva d'una planificació estratègica basada en la participació social i el consens, mirant en el mitjà i llarg termini, tal com proposa l'estratègia H2030 del Consell Econòmic i Social de les illes Balears. Aquestes propostes s'han de complementar amb una aposta estratègica de preservació del territori i del medi ambient, de creixement d'altres sectors econòmics i de formació de professionals basada en la diversificació econòmica, és a dir, d'un nou equilibri econòmic i social.

1. CANVI D'USOS

Reconversió de l'ús turístic en altres usos d'interès social

- Equipaments socioculturals o sociosanitaris, de naturalesa tant pública com privada.
- Oficines per a activitats relacionades amb la R+D+I i empreses tecnològiques d'impacte ambiental neutre i d'alt valor afegit.
- Habitatges de protecció pública o de preu taxat.

2. MODERNITZACIÓ DEL PARC HOTELER

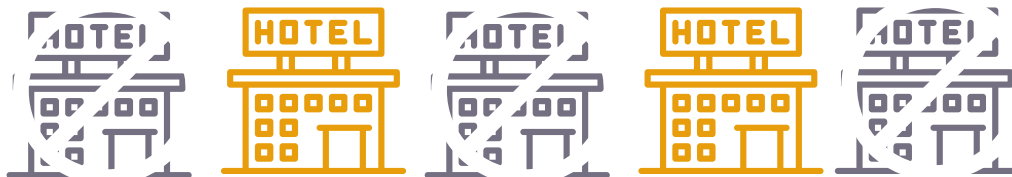
Enfront de l'obsolescència del parc hotelier de les Illes i dels seus entorns urbans, cal adaptar les infraestructures existents per tal d'incrementar la qualitat del servei a les persones visitants i residents, així com millorar les condicions dels treballadors i treballadores.

- Impulsar una modernització de les edificacions hoteleres existents sense un increment del volum edificat.
- Modernitzar els establiments hotelers vinculats a l'augment de la superfície de les habitacions i a la reducció de places, transformant 2 habitacions en 1 o 3 en 2.
- Reconvertir les zones turístiques madures estenent les intervencions per a repensar l'espai públic, els serveis, l'increment d'espais verds, la millora de les xarxes de transport, etc., per tal d'adequar-les als nous usos proposats.

3. DECONSTRUCCIÓ

d'edificis amb un gran impacte ambiental

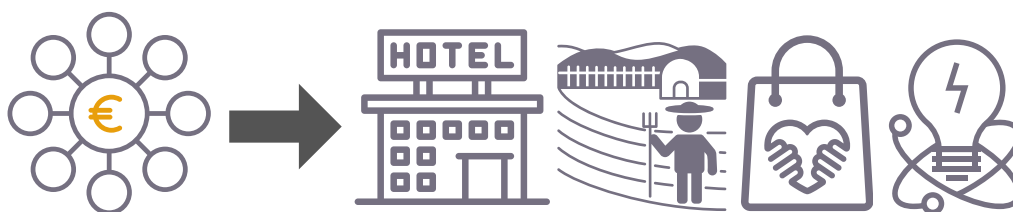

L'impacte paisatgístic d'algunes de les infraestructures turístiques construïdes requereixen en alguns casos d'intervencions d'enderrocament i d'esponjament. Per tal de fer-o d'una manera progressiva i ordenada, i amb consens, caldrà:

- Identificar establiments turístics obsolets i establiments en primera línia o en espais clau per millorar la xarxa urbana i redacció de plans especials de reforma interior de les zones turístiques obsoletes recolzades per pressupostos suficients per a considerar actuacions de millora del paisatge.
- Estudiar i redactar un pla especial comunitari de deconstrucció de la costa per afrontar l'emergència climàtica, actuant sobre elements singulars d'impacte.
- Crear un índex d'obsolescència de les infraestructures turístiques basat en una comptabilitat social i ambiental dels serveis i establiments turístics. Es considera rellevant discriminar una obsolescència "recuperable" d'uns certs allotjaments turístics d'aquella altra "insalvable". La manera de dirimir si un determinat establiment cau probablement en una categoria o l'altra seria a partir d'indicadors sintètics que poguessin incloure, al seu torn, diferents variables. Aquests indicadors es classificarien en tres nivells: econòmics, socioambientals i institucionals.☒

4. TRANSVERSALITAT I DIVERSIFICACIÓ

Necessitam una planificació estratègica de govern que posi les persones residents al centre i projecti les propostes de reconversió turística connectades amb propostes dels diferents sectors productius per a caminar cap a la diversificació econòmica.

- Crear una oficina de planificació estratègica que pengi directament de la Presidència de Govern de les Illes Balears i que tenguí capacitat per intervenir en tots els projectes en curs amb l'objectiu principal de Diversificar l'economia del turisme cap a altres sectors productius, com per exemple els habitatges socials que presentem aquí, o altres com la diversificació amb producte local, la transició energètica, la transició social, etc., assegurant-se que els projectes arreu del territori siguin propostes que treballin a llarg termini pensant també en els itineraris d'impuls d'altres sectors productius, la creació de passarel·les laborals, elaborant plans d'ocupació, etc.
- Crear un Fons d'Inversió per a la Diversificació, més enllà de la disponibilitat de fons europeus al respecte que pugui finançar projectes com els esmentats en les propostes d'aquest document.